

delas, gänge tå altsamman åter til slistes; doch räknas ej then ränta, eller nyttja, han eller hon theraf haft. Samma lag ware, ther man gifwer hemfölgd med, tå barn utur hus och bo skiljas, eller vid annat tilsälle. Vil man til full ägo gifwa them penningar, eller andra löbören; eller ock jord å landet, eller hus i staden, efter thy, som i 8. Cap. Jorda Balken sägs; hafwe ther fri macht til: ej må thet til slistes återbäras, som så gifvit är.

2. §. Nu finns hvarken upptekning, eller quittobref, ej eller annat bewis, och är likväld hemfölgd gifwen; bäre tå åter til slistes, med svornom ede. År huusgeråd borto, eller kan thet ej återbäras så godt, som det gaffs; gälde thet efter thy, som thet wärdt war, tå thet gaffs.

3. §. Dör son eller dotter barnlös; gänge tå hemfölgd åter. Lefwa barn efter; behållen the med samma wilfor, som theras fader, eller moder then haft. Dö the barn förr än nägorthera af them, som hemfölgd gifvit; gänge then åter.

17. Cap.

Ommannens och hustruns fördel af bo öflichto.

1. §. Dör man eller hustru; tage tå then, som lefwer efter, fördel sin af bo öflichto, i thet han eller hon helst wil, af lössören; doch må thet ej vara mer än tiugunde delen theraf. År bo fattigt och ringa; tage tå sin fästningaring, dagsliga fäng, och nödiga gångkläder, änta at thet något öfwer tiugunde delen stiga funde.

Esterlefwande makes fördel, till det i logen utsatte belopp, må icke af andre det öflichtade beets tillgångar, än den i boet besittiga lösa egendomen beräknas och utgå.

R. Görl. d. 15 Juni 1818.

Årsda Balk.

1. Cap.

Om arf i gemen, och huru ått räknas skal.

1. §. Nu skal arf skiftas efter man eller qwinno; gänge tå bröstarwingar til, och the från, som äro til rygga eller å sidone i åtten. Bröstarwingar äro the, som födas framåt i släcten, såsom son och dotter och theras barn. Til rygga i åtten äro föräldrar och försäder. Sidoarwingar äro the, som å en sida, eller å båda, med then döda utaf en stamme komme äro, såsom broder och sysier, eller theras affkonna.

2. §. Ått räknas ledewis, ifrån och ej med then döda, til och med then som ärfwer.

2. Cap.

Om bröstars.

1. §. Dör fader, eller moder; ärfwe tå Frälsemans och Bondes son efter landsrätt två lotter, och dotter tridiung. Men efter stadsrätt, tage Preste och Borgares son halft, och halft dotter. Doch slistes efter landsrätt then jord, med hovstap och äkeredstap, som Borgare å landet äger, och efter stadsrätt Frälsemans och Bondes hus och kont i staden.

Uti Albo, Kinnewalds, Norrvidinge, Konga och Uppvidinge härad i Småland tager bondes dotter sila ärvelsott med son.

R. Görodn. d. 26 Juni 1772.

2. §. Äro alle barnen döde, eller någor af them, och lefwa barn, eller barnabarn efter; tage sons barn, eller hans affkonna, så mycket af ärfwet, som son, och dotters barn, eller hennes affkonna, så mycket, som dotter. Och ehwad the äro flere, eller färre, niute änta ej mer, eller mindre, än theras fader eller moder taga borde, ther han, eller hon lefde. Ej må någor annar arf taga, så länge bröstarwingar äro til, antingen the äro närmare, eller fiermare i rätt nederstigande ätt.

3. Cap.

Om bakars och sidovars.

1. §. Åro ej bröstarwingar til efter then döda; då äro fader och moder. Lefwa the både; ärfwe, efter landsrätt, fader två delar, och moder tridiung; men efter stadsrätt halft hvarthera.

2. §. Lefwer ej utan enthera af them, och äro syskon til, ett eller flere, efter then döda, som ärfwas skal; ärfwen the med fader, eller moder, och tage fader eller moder sin del, som i 1. §. sagdt är, och syskonden thet, som theras fader eller moder ärfwa bordt, om then lefvat. Åro och then dödas halffyskon til, och komma the alle af samma fader eller moder som död är; ärfwen och the med famsyskonden lika, broder broders del, och syster systers del. År någotthera af sam eller halffyskonden, eller the alle döde, och lefwa barn efter them;träden då the i fader eller moder fins ställe och rätt. År ej utan ett sam eller halffyskon, som arf med moder tager; niute då halft hvarthera. Lefwa ej sam eller halffyskon, eller barn efter them, utan barnabarn; tage fader, eller moder, som lefwer, altsamman. Likaledes tagen hel och halffyskonden, eller theras barn, alt arfwet, om både fader och moder döde åro; och delen thet sig emellan som i 3. §. sägs. Åro halffyskonden födde af then fader, eller moder, som lefwer och sifl arf tager; då äga the ej någon del i thet arf.

3. §. Nu äro både fader och moder döde, och lefwa syskon efter; delen the sig emellan arfwet, och tage efter landsrätt broder två delar, och syster tridiung, och efter stadsrätt halft hvarthera. Åro och then dödas halffyskon til, waren the med famsyskonden samarwa; och tagen the alle, som af samma fader äro, then del, som theras fader taga bordt, och the, som af samma moder äro, then del hon taga bordt, och delen sig emellan som förr sagdt är. År någor af sam eller halffyskon, eller the alle döde; ärfwen då theras barn, som i then 2. §. stadgadt är.

4. §. Åro ej fader eller moder, sam eller halffyskon, eller theras barn til; ärfwen då faderfader och fadermoder,

eller, ther enthera död är, then som lefwer, två delar, och moderfader och modermoder likaledes en tridiung, ther then döde lydt under landsrätt, men hälften, ther then lydt under stadsrätt. Åro the å enthera sidan både döde, och lefwer någor å andra sidan; tage then altsamman, ehwad then är å fädernet, eller modernet.

5. §. Åro ej the til; då är faders hel och halfbroder, och faders hel och halffyster, moders hel eller halfbroder, och moders hel eller halffyster, the äro samarwa; och tagen then dödas fädernes fränder fädernes del, och mödernes fränder mödernes del, som i 3. §. sagdt är. Ej måge the af halfläckten til annan del af arfwet träda med heisläckten, än then, som theras fader eller moder, genom hvilken the med hvarannan skylde äro, hade efter återräkningen taga bordt, om then lefvat.

6. §. Åro ej the til, då äro faderfaders fader och moder, fadermoders fader och moder, moderfaders fader och moder, modermoders fader och moder samarwa.

7. §. Åro ej the til; då äro then dödas sam eller halffyskvens barnabarn.

8. §. Åro ej the til; då äro bryllingar, som äro faders hel eller halfbroders, och fabers hel eller halffysters barn, så ock syslingar, eller moders hel eller halfbroders, och moders hel eller halffysters barn, samarwa; the kallas syskonebarn. År någor af them både å fäderne och å möderne skylde med then döda; niute då han både fädernes och mödernes del.

9. §. Åro ej the til; då äro faderfaders och fadermoders, moderfaders och modermoders hel eller halfröder och sysstrar.

10. §. Åro ej the til; då är faderfaders faderfader, och faderfaders fadermoder, faderfaders moderfader, och faderfaders modermoder, fadermoders faderfader, och fadermoders modermoder, modersfaders faderfader, och modersfaders modermoder, modersfaders moderfader, och modersfaders modermoder, modermoders faderfader, och modermoders modermoder, modermoders moderfader, och modermoders modermoder.

11. §. Twista fiermare fidoarwingar sig emellan, och äro the i lika led, men olika gren; tage då then arfwet, som är af närmare slämsader med then döda. Åro the både til gren och led jämnstykde; ware då samarswa.

12. §. Åro bröstarf, fidoarf, eller bakarf fallne tilsammans i thens hand, som ärfwees; gånge thermed, som sagdt är, utan åtskilnad ifrån hwad stamm egendomen kommen är.

4. Cap.

Omnu ärfwas skal, när man ej wet hvilken af arfwingar annan öfverlefvat.

1. §. Tinar then olyka, at the, som hwarå annars arfwingar äro, dö i krig, sönöd, pest, eller andra sådana fall, och wet man ej hvillenthera annan öfverlefvat; då ärfwees hwarthera af sin närmasta skyldeman.

2. §. År moder död, och dör fader sedan med barnen, chwad han hafwer ett eller flera, och wet man ej, hvilken först död blef; ärfwe då fädernes fränder fadren, men af barnens möderne och annat theras gods, tage fädernes arfwingar fädernes del, och mödernes arfwingar mödernes del. Sammaledes ther fader är död, och modren dör sedan med barnen, och man ej wist wet, om moder, eller barn först dött; då ärfwe mödernes fränder henne, och skifte sedan barna arfwet emellan sig och nästa fädernes fränder, som lag skiljer.

3. §. Kan thet i thesa fall visas, at enthera längre lefvat; ware han thes arfwinge, och hans arfwingar ärfwe honom.

5. Cap.

Om barn födes dödt; och om hustru säger sig hafwande vara, då mannen dör.

1. §. Thet barn som dödt födes, må ej ärfwa. Nu säga barnets fädernes fränder, at thet war dödt födt, och moder, eller hennes arfwingar, at thet war qwickt födt; är ther til ej mer än ett witne, qwinna eller man, som när war,

och modren eller hennes fränder, som vid födslen warit, kunnna thet witnets ed med ed sin fylla, at barnet war qwickt födt; ärfwe då barn fader sin, moder barn sitt, och hennes arfwingar henne. Häller annat arf medan barnet ännu i moderlifvet är, och födes thet med lif fram; ware lag samma. Hafwer ingen, utan modrens fränder, när warit; då äger hvarken hon, eller the witsord. Dör modren i födslen, och barnet lefwer efter henne; ärfwe då thet sin moder, och barnets arfwingar barnet.

2. §. Nu dör mannen, och finnes hustrun efter honom hafwande vara; niute hon då underhåll af bo offsto, medan hon hafwande är, chwad barnet sedan födes qwickt eller dödt. Säger hon sig hafwande vara, och synes thet ej å henne; slässe då borgen, om hon upphälle af boet niuta wil. Kan sedan pröfwas, at hon thet svikeliga föregisvit, eller föder hon barnet senare, än at thet förmannens arfwinge hållas inå; gälde då åter, hwad hon afmannens lott i boet til födfatt, eller försatt hafwer.

6. Cap.

Om then ej ärfwa inå, som annan dräper.

1. §. Ej må någor arf taga efter then, som han med wilja dräpit, utan ware han och alle therifrån skilde, som genom honom kunde komma at ärfwa.

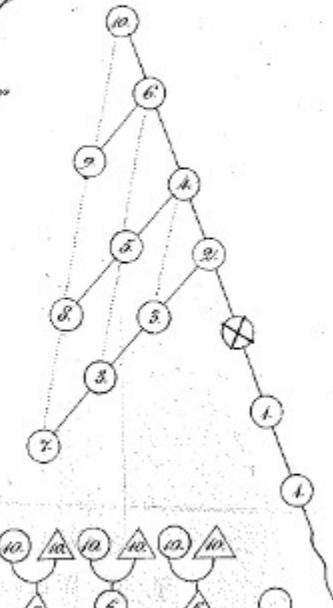
2. §. Dör mannen, och lämnar hustru efter sig hafwande, warder hon, eller fostret, eller både, af manns arfwingar dräpne, eller warder hon så illa hamlad och handterad, at fostret theraf förgås; ärfwe då barnet fader sin, och moder barn sitt, och hennes arfwingar henne. Hafwer modren gifvit arf ut til manns arfwingar, förr än hon wiste sig hafwande vara; bären the thet åter.

3. §. Dräper man sin hustru med wilja, eller af groft vällande; då hafwer han förwerkadt sin gifstorätt, i alt thet gods, som hon fördt med sig i boet; och thet tage hennes arfwingar, Iså ofc thertil af thet öfriga i boet, thet hustrun war gift och gifiven til, och morgongåfwan, om then i lössören ut-

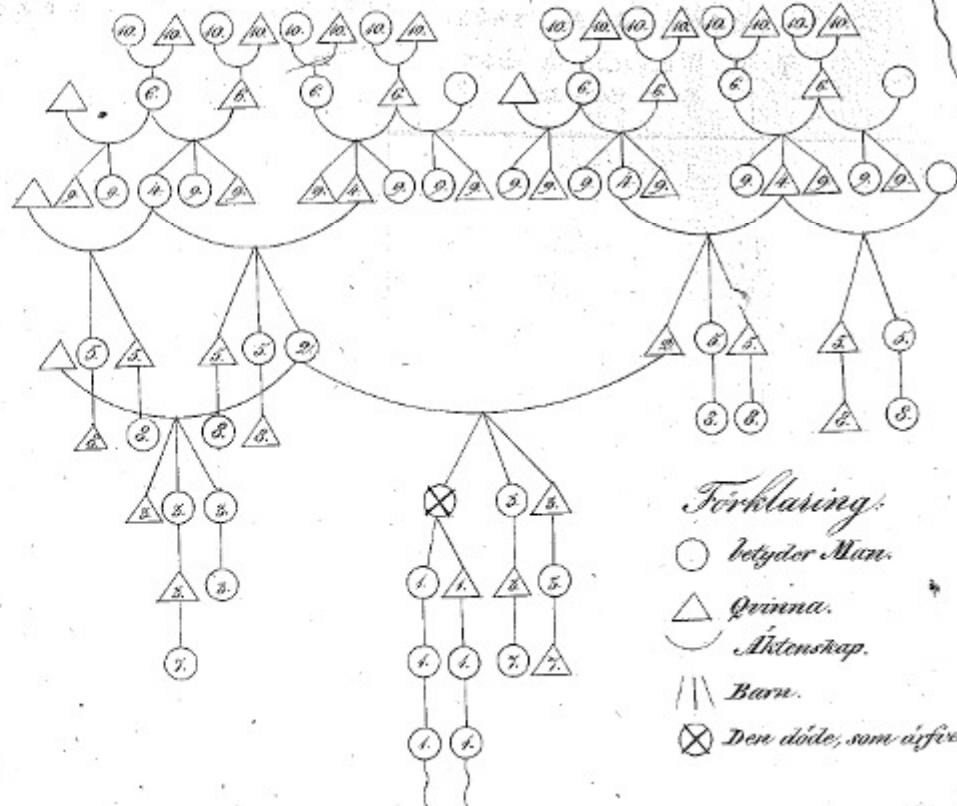
Schemat för 1, 2 och 3 kap.
Årsta Balken.

Arbetsfoljden går i denna ordning:

1. Bröstarfingar, så långt de är nedstiga.
 2. Bakarfingar af 1de ledet.
 3. Sidouarfingar af 2de ledet, jemte sidouarfingar af 3de ledet, 1de grenen.
 4. Bakarfingar af 2de ledet.
 5. Sidouarfingar af 3de ledet, 2de grenen.
 6. Bakarfingar af 3de ledet.
 7. Sidouarfingar af 4de ledet, 1de grenen.
 8. Sidouarfingar af 4de ledet, 2de grenen.
 9. Sidouarfingar af 4de ledet, 3de grenen.
 10. Bakarfingar af 4de ledet.
- o. s. v.

Obs. Färglägges vidfogade schema med olika färger, dock så att de figurer, som äro utmärkte med samma siffra, få lika färg, blir det hela så mycket åskådligare.

Förklaring:

○ betyder Man.

△ Kvinnan.

↙ Aktenkap.

↔ Barn.

X Den döde, som avfies.

fäst är. Hafwa the barn samman; då skola the henne ärfwa, och tage näste mödernes fränder barnen och theras arf i sin wärjo, medan the omyndige äro. Dö the barn, och hafwa ej barn efter sig; ther ärfwe aldrig fader, som dräpit hafwer, eller hans skyldemän något af ther arf, som barnen efter theras dräyna moder fält hafwa, utan gånge ther til barnens skyldemän & mödernet. Dräper hustru man sin; ware lag samma, och hafwe hon ther til förverkadt sin morgongåfwo.

4. §. Nu sker dräp med våda; då hafwe ingenthera förbrutit sin rätt.

5. §. Ågar fader eller moder barn sitt så hårdeliga, at ther får död ther af, eller dräpa the ther af annat svårt förseende; hafwe då för sig och sina fränder förverkadt alt, ther han eller hon ärfwa borde. Ligger moder ihäl barn sitt emot sin wilja, miste då ei arf.

6. §. Åro twänne hvars annars arfswingar, och dräpa the hvar annan i wredes mode; ärfwe då ingenthera then andra, änta at then ene lefver längre, än then andre, utan tage närmaste fränder arf, hvar efter sin skyldeman. Nu kan ther pröfwas, at enthera hafwer dräpit then andra i rätta lissnöd; då ärfwe then saklöse, och sedan hans arfswingar, ther then brottslige ägde.

7. Cap.

Om them, som genom grofwa missgierningar sin arfsrätt förverka, och om biltogter mans, och thes barns arf.

1. §. Hafwer någor förverkadt sitt gods, fast eller löst, under Kronan, som i Missgiernings Balken skils, och faller honom arf til, sedan han sakfald är; tage han då ej ther arf, utan närmaste arfwinge hans.

2. §. Warder man biltog lagd, eller rymmer af landet för grof missgierning; då äger han ej något arf här i Riket taga, ej eller hans barn, som aflatade äro, medan han biltog var, utan tagen ther hans närmaste fränder emot borgen. Får han friid; gifven the ther åter. Får han ej friid; då månge

the ther arf behålla. Var barn aflat, förr än han biltog blef, eller afwel; ther må full arfslott niuta, änta at ther utländes födes.

3. §. År någor til wiž tid biltog lagd; stände hans gods och arf honom tilhanda, til thes han kommer åter, och niute han af räntan och afgäldet ther qvar är, sedan hustrum och barnen theraf nödigt underhåll fält hafwa.

4. §. Warder någor, för affall ifrån vår rätta ewangeliska tro och läro, förwist Riket; eller träder svensk man utrikes til wiforande läro; then må ej sedan arf i Sverige taga, utan false ther andra then dödas nästa arfswingar til, ther han ej läter sig rätta, och kommer på Konungens nåd åter, inom fem åhr, ifrån ther han Riket förwistes, eller utsändes affall gjorde; dock hafwe ej rätt til then ränta, som förut uppburen är.

8. Cap.

Gurntvida barn, som aflat i fästning, lönksläge, hordom, eller förbudna ledar, måge arf taga.

1. §. Aflat man barn i lönksläge, och tager sedan qvinnan til åchta, eller henne åchtenlap tilsäger, men enthera dör, förr än wigsel åkommer; då tage barnet arf, som barn af laggislo fäng.

2. §. Samma lag ware, ther fästeman häfdar sin fästewinno; eller ther man lägrar mö eller enka, under åchtenlaps löste, och aflat barn med henne.

3. §. Fäster man sig twänne, som ej weta af hvars annars fästning, chwad han då aflat barn med then första, eller andra af them, eller med begge; ware lag samma.

4. §. Fäster, eller gifter man sig med twänne, och kan then senare fästewinna eller hustru öfwertygas, at hon wetat af then förra fästewinnan eller hustrun: aflat the barn samman; niute ther ej annan rätt, än i then 7. §. sägs.

5. §. Hafwer någor gått i annat gifte, då ingenthera wiſe, at förra man eller hustru lefde, och fält ther lof til, som lag säger; tagen the barn, som i ther åchtenlap aflatde

äro, fullt arf efter fader och moder, ändoch sedan finnes, het förra maken lefvat.

6. §. År qwinna väldtagen och warde theraf hafwande, och föder barn; niute het barn samma rätt, som annat ächta barn.

7. §. Afslar man barn i lönksläge utan ächtenskaps lofwen, eller i hordom, eller i förbudna ledet; the barn måge ej annat arf taga, än efter egna barn och bröstarwingar, doch niuten the af fader och moder nödorftig födo och upfostran, til thes the sig sielvwa nära funna. Dör enhera af föräldrarna, och lemnar ej gods efter sig; föde då then barnet, som efter lefvver.

8. §. Dör het barn, som i hordom, eller lönksläge födt är, och lemnar egendom efter sig; gånge thermed, som om annat arf.

D. Cap.

Om egendomens laga upteckning efter then döda.

1. §. När dödsfall timar, då skal man eller hustru, som lefvver efter, ehwad förord gjorde äro, richtigt upgifwa och låta noga uptekna altsammans i boet, så löst som fast, sådant, som het vid dödsthan war, med alla skrifter och handlingar, fordringar och gäld, i arswingarnes, eller theras förmynndares, eller ombudsmåns närvaro; skrifwe och samma upteckning under, ther then gälla skal, med edelig förpliktelse, at ej något med wilja och wetskap är döldt och intelemnadt, utan alt richtigt upgifvit; och ware änta pliktig, ther så fordras, at then med lisslig ed besanna. Lefver ej man eller hustru; gifwe då arwingarne up egendomen til upteckning, eller the, som then vid dödsfallet om händer haft, och skrifwe upteckningen under, som nu är sagdt. År egendomen å landet, eller sådan, som ärfwes efter landsrätt; falle då goda män, som ester båsla förstånd then wärdera, och skrifwa upteckningen jemväl under. Lyder arfwet under stadsrätt; då skola Borgmästare och Råd nämna twanne eller flera redeliga

män, som het förrätta. I prestahus någe arfwingar falla och bruksa thertil, then the helsi sielvwe wilja.

Stadgandet om wärdering af boet, när dödsfall timar, är icke att hänsöra till annan egendom än den, som efter den astidne går till laga delning och arf; i följd hvoraf esterlefsvande makas arfvejord eller före ägtenskapet förvärswade fasta egendom å landet icke bör i boupptekningens efter den astidna makans upptagas annorlunda än medst en, utan allt åsatt wärde, steende antekning deraf.

R. Dom. d. 23 Mars 1829.
Boupptekningar och arfslisten uti obliga sterhus i städerna lyda ej under Borgmästare och Råd. R. Besol. d. 3 Oct. 1675. §. 35.

2. §. Med upteckning må ej längre upskutas, än högst tre månader efter dödsfallet, och ligge ther Domarenis wårdsnader å. Kan ej något upskof tolas; warde då alt, efter thy, som nu sagdt är, genast uptecknad; eller förseglat, och i säkert förvar satt.

3. §. År bo widlystigt, eller så bessaffadt, at het ej genast, eller inom föreskrifna tid kan uptecknas, och sådant i Nätten angifves; lägge då Domaren wif dag före.

4. §. Nu är boet uptecknat; då bör en afflist af upteckningen, antingen öppen, eller förseglat, hos Domaren ingifwas inom en månad therefter; men i Härads Nätten wid nästa Ting. År någor af arwingarna omhyndig, eller utrikes stadd; warde och then rätt hos Domaren inteknad, som omhyndig eller utrikes wistande i arfwet äger.

Då boupptekningar och arfslisten till Domstolarne ingifwas, bör alltid qvittens öfver erlagd fattigprocent (½ proc. af summa inventarii, se 17 kap. 4 §. H. B.) jemväl uppvisas.

R. Besol. d. 23 Sept. 1741. §. 3.
5. §. Försummar then make, som esterlefver, utan laga förfall, at i rättan tid låta uptekna egendomen, som nu är sagdt; misse fierding af alt hwad then i samfälde bo äger, och then tage arwingarne. Åro the tillsika wållande til then försummelse, då bötes af hela egendomen tre daler för hvarje hundrade, the fattigas ensak. Warde then försummadt af någon annan, som egendomen upgifwa borde, böte efter thy, som boet är förmöget til, ifrån tiyo, til hundrade daler; Domaren satte och godset i qvarstad, och låte laga upteckning ther å ske.

6. §. År boet gäldbundit, och then make som lefwer efter, eller arfswingarne, sätta sig i egendomen, then the förrut ej uptekna lätit; niute ingen upteknings förmon, utan sware til fulla gälden, ehwad egendonen räcker til, eller ej. Bryter förmynndare; ware arfwinge saftös, då han med swornom ede upgifwer alt thet han af arfwet nutit, och förmynndaren betale the föresatta böter af sitt egit gods.

7. §. Hvar som döljer något uppsättliga undan, eller falsofliga upgifwer; hafwe förbrutit sin andel ther i, och betale änvå til arfswingarna så mycket, som undandölgd är; böte ock för mened, som i Rättegångs Balken sägs. År thet betenie i huset, som borde egendomen upgifwa; stände tufts rätt.

10. Cap.

Huru gäld wid dödsfall gäldas bör.

1. §. Dör man, och är gäld i boet; då skal then af osfisto gäldas, och arfswingarne skiften thet åter är. Ingen hafwe vald sifsta något arf, eller testamente taga, förr än gäld gulden är. Närker egendomen ej til gäldens betalning; ware arfwinge fri för thet, som brister, då han ej något af thet arf nutit.

2. §. Skifter man arf utan laga uptekning, och förr än all witterlig gäld gulden är; sware då til fulla gälden, som förr är sagdt, och hafwe then fordrande macht at söka alla arfswingarna, eller hvilkenhara han helst wil.

3. §. År gäld okunnig, och yppar sig sedan arf skifstadt är; då skola arfswingarne med swornom ede bärta thet arf åter, eller thes wärde, om thet förskingradt är; gifwe ock the räntor ut, som the theraf upburit, doch ej ränta på ränta, eller hvar med försiktighet och sitt hafva förtient, och ware sedan saftös; niute ock stälig wedergälning för all nödig och nyttig kostnad, then the å arfwet gjordt. Hafwer någor af arfswingarna sin lott förslingradt; betalen änta the öfri ge gälden, så långt arf theras räcker; men försunner bor genär,

genär, at ester dödsfallet, inom tu åhr, ther han utrikes wi-
fias, eller ett åhr, om han i Niket är, gifwa sin fordran
tikfanna, ther then honom witterlig war; gälde ej arfwinge
mer af sin lott, än på thes del i gälden löper.

4. §. Nu fruchtar man, eller vet gäld vara efter then
böda, och är oviß, om han for then gäld må funna befrrias,
eller huru stor then blifwa kan; läte då Rätten thet weta, och
tage sedan arf, eller testamente mot full borgen.

5. §. Närker ej gods til fulla gälden; gånge therom, som
i Gistermåls och Handels Balkarna urfils.

Huru förhållas bör wid undanfistande af gistorätt, ock wid urarfs
wagörelse, m. m. slädgas i

Konkurslagen, 7, 8 och 9 cap. (se sifhanget till denna lagbok).

11. Cap.

Om arfswingar, som lefwa samman i bo osfisto.

1. §. Nu är then dödas egendom upteknad och gäld
gulden, åsämler arfswingarne sedan, at lefwa i bo osfisto
samman, och thet utan annars förföng ske kan; då skal skift-
elig uppfattas, med hvar wil the sig therom förent, och
tvärre witnen thet underskrifwa. Försunna arfswingar thet,
och gitta elsej the wilor ej lagliga wisa; komme då på theras
egit esfentyr, ehwad boet genom then enas flit och arbete för-
bättrad, eller genom then andras vällande förvärradt war-
der. År någor af arfswingarna omyndig; då må ej någon
förening om skift bogag ske, förr än then förmynndare fällt, och
förmynndaren sitt samtycke thertil gifwer.

2. §. Nu wil en, eller flere, och icke alle, arf skifsta;
hafwe then witsord, som skifsta wil.

12. Cap.

Huru arf skiftas bör.

1. §. När arf skal skiftas; då böra arfswingarne wiß
dag thertil utsätta, och til then ort sammankomma, ther skifte
ske skal. Kunna the sig therom ej förena; lägge då Domaren

arswingarna tid och ort före til thet skifte. År någor af them så fierran stadd, at ej fäkert bid kan til eller ifrån honom komma; förordne Domaren någon, som then frånvarandes rätt i acht tager.

2. §. Alle arflisten skola ske i redeliga och trovärdiga mäns närvaro, på lika sätt, som tilsörene om egendomens uptekning sagdt är.

3. §. Lefwer man eller hustru efter; tage då först sin fördel ut, och thernäst sin gistorätt i beet efter lottning. År thet hustru som efterlefwer; niute hon och morgongåfwo sin af männen del, efter thy, som i Giftermåls Balken städgadt är. Arswingarne skifte sedan arfwet sig emellan.

4. §. Vid skifte skal egendomen i fast och löst, redbart, och fordringar, i jämingoda delar läggas, så at ej någor therigenom sänder. Sedan behålle hvarthera thet honom med lott tillfaller. Åsamjas arswingar, ther the alle myndige äro, at dela arfwet utan lottning; ware thet så gilt, som hade hvar sitt med lott fångit. Åro arswingar omyndige; då skal ej arf utan lottning skiftas. Sker annorlunda; ware egilt, om omyndig klandrar thet i laga tid, sedan han myndig värder.

5. §. När faste gods å landet äro lagde i jämingoda delar, som nu sagdt är; då äge bröder, eller ther flere bröder äro, the alle, taka theras delar först ut, ehwem arfwet faller efter, och lotte sedan sig emellan, hvilken del hvarthera så skal. Om the öfre delarna lotte systrarne sig emellan. Broders barn äge och lika tagelott som broder. Delen och altid andre arswingar fasta gods å landet så sig emellan, at then, som större del ärswer, niuter tagelott för then, som mindre får, och lotten skilje them emellan, som lika del hafwa.

6. §. Häller ej mer än en fätesgård til arfs; äge då bröder taka sin lott theri, och sysler niute sin lott i strögoods, med sådan förbättring, som emot fätesgården svarar.

7. §. Nu så flere del i fätesgård, eller annan jord; kan then ej väl delas, eller flyswas; hafwe då then rätt, som större delen äger, at efter laga wärdering lösa the andra ut, antingen med penningar, eller jämingod ränta, hvilketthera then helst wil, som lösn taga skal.

8. §. Alt thet gods, som man i staden ärswer, ehwad thet är fast eller löst, gänge til skifte, efter thy som lotten faller. Ej hafwe ther någor tagelott, hvarken bröder eller sysler.

9. §. Hafwer fader eller moder gifvit åt sina barn något förut; är thet af wärde, och hafwer ej fader eller moder therom annorlunda städgadt; warde thet då beräknadt, doch ej räntan eller nyttan theraf, som i Giftermåls Balken om hemfölgd sagdt är.

10. §. Hwad föräldrar kostat på sina barn, til theras nödorfriga födo, kläder, upptichtelse och bröllopskost, thet må ej räknas; stände dock föräldrarna fritt, om the wilja, ther emot lägga the andra sina barn något til, som mindre nutit hafwa.

11. §. Alle arflisten skola underskrivas af arswingarna, eller theras ombudsmän, så of af the goda män, som delningen birostat hafwa.

13. Cap.

Om jämnkning, sedan arf skiftadt är.

1. §. Hinner någor sin lott sämre vara, och wil jämnkning hafwa; föle then hos Domaren, å landet inom natt och åhr, och i staden inom tre månader, sedan skifte skedde; och nämne Domaren twänne goda män, som lotterna öfwerse och jämma, om något theri brisler, doch så, at hvar sin hufwuds lott behåller, och ej å myo skiftas. Låta arswingarne sig med then jämnkning näja; behålle då hvar thet han fått, och hafwe ej macht annan jämnkning ther å föka. Utöjer them ej; tage då Domarens utslag.

2. §. Kommer flander å thet gods, som i arf gångit är; gifwe then, som fått godset på sin lott, thet fina medarswingar tillkanna, och wärjen the med honom thet lagliga. Gitta the thet ej; då skal thet fyllas, som afgår, och ej nytt skifte ske. Misser någor hela sin lott, eller härla delen theraf, så at then med annat gods ej jämnkas kan; då skal å myo lottas; doch ther någorthera med stor kostnad sin lott förbättrad,

eller then är i annars mans hand lagliga feumen; då må han för sin del wederlag i stället gifwa.

14. Cap.

Om jäf i arf.

1. §. Twisia män om arf, hvilkenhéra ther til närmare är; tage then arf, som wiser sig skyldast vara.

2. §. Tröder oskyld man til arfwet, och säger, at han skylder är; eller är han then dödas skyldeman, och wet annan närmare arfswingre vara; blifwer het sedan funnit, och hafwer rätter arfwingre, utan laga förfall sin talan försämmadt; då falle het arf til Konungen, ther andre arfwingar ej til åro efter then döda; och then som fästeliga arfvet tog, gälde åter alt, het han upburit hafwer, och xlchte som för annat bedrägeri.

15. Cap.

Om dana arf; och inländse mans arfrätt, ther han främvarande är.

1. §. Nu dör then man, som hafwer arfwingar utrikes, å then ort boende, ther swensk man ej arf niviter; tagen då the ej något arf i Sverige, utan the åro then dödas barn eller bröstarwingar, och wilja sätta sig neder här i landet at bygga och bo, så ock bergen therfore ställa inom natt och åhr. Eljest tage then dödas inländska arfwingar samma arf. Hafwer han ej arfwingar utrikes; tage då Konungen alt gods hans, ewad het är jord eller lössören. Ther kallades fordun dana arf.

2. §. Bor utländske arfwinge å then ort, ther swensk man arf niviter; då nivite ock han samma rätt i Sverige: wil han thet arf utur Nisken föra; gifwe då siette penningen til Konungen, eller then han sin rätt förlänt hafwer, ther ej annorlunda mellan begge Nisken slutit är. Kommer han ej inom natt och åhr, och med fulla stål wisar, at han är rätter arfwinge; tage då närmaste inländske arfwinge samma arf, om then inom tre månader, efter natt och åhr, sin rätt lag-

liga bewakar. Giör han thet ej, eller är ej intändske arfwinge til; tage då Konungen, eller then han sin rätt förlänt hafwer, altsammans.

Då någon, som borgerlig näring och handel drifvit, dör och arfwet föres ur staden, äger staden att åtnjuta thönde penningen af hvad säsunda utföres, om arftagaren äfven drifver borgerlig näring.

K. Stadg. om Stad. Administr. d. 26 Dec. 1619, §. 18, senv. med

K. Br. d. 4 April 1624 och K. Dom. d. 27 Nov. 1821.

Semsör anm. vid 3 kap. 5. §. Q. D.

3. §. Nu hafwer then döde skyldeman utrikes; stifta the arfwet, och kommer ej skyldare utsändske arfwinge, inom natt och åhr efter dödsfallet, eller wiser laga förfall; behålle då then arfwet, som i handom hafwer, och gifwe ej något ut.

4. §. År rätter inländske arfwinge utrikes, doch så fier- ran boende, at han om arfwet ej kunskap hafwa kan; eller är han utrikes, och funnit hvor han är; då skal Domaren honom thet weta låta. Kommer han ej inom natt och åhr, sedan han thet weta skil; hafwe ther å ingen talan, utan han wiser laga förfall.

5. §. Nu wet man hans inländske arfwinge, men ej hvor han är; då skal arfwet under saker föwar fättas til thes han kommer, eller emot full borgen af siermare lyftas. Kommer han ej inom "tingu" åhr; ware från arfwet skild; ther han ej laga förfall wiser.

Denna §. är endrad till följande tydelse:

Nu wet man hans inländske arfwinge, men ej hvor han är; läte då Domaren, i allmänna tändningar tre gånger, minst en månad emellan hvarje gång, och första gången sist inom tre månader från den dag, då bouppteckningen till Rätten ingifven är, funjöras att arf fallit honom till. Wilja siermare det arf lyfta, ware det tillåtet, der de för arfwet och des askomk ställa bergen, som af Rätten godkännes. Bezagna de ej lyftningsrätten, föroedne Domaren god man, som arfwet värدار och förvaktar, tilldeß den främvarande arfwingen sin rätt bewakar eller tiden vertill ute är. Kommer ej den främvarande arfwingen inom tio år från den dag, då funjörelsen tredje gången i tändningarna infördes, ware från arfwet skild, der han ej iaza förfall wiser.

K. Förordn. d. 30 Mai 1835.

6. §. Wet man ej hans arfwinge, och kommer ej bud af honom, eller wiz kunskap hvor han är, eller kommer han ej skil, inom natt och åhr, då falle arfwet Konungen til, ther ej arfwingen sedan laga förfall wiser.

7. §. Hafveriswer någor sitt fäderneßland, och sätter sig aldeles neder at bygga och bo under fremmande Herrslap; nuut ej större rätt til thet arf, som sedan här i Riket falla kan, än andre utländsle å samma ort. Hytter han hit i landet igen; tage thet arf, som sedan faller. Hafver han barn, och lemnar hem i landet qvar; ware theras rätt hem förbehållen. Tager han hem med sig utländs, medan the omyndige äro, och flytta the, inom natt och åhr, sedan the myndige warda, in i landet igen; då äga the samma rätt, som the hemmawarande barn. Aflar man barn utländs; då följa the sin faders wilor.

16. Cap.

Om mans, eller quinna, yttersta wilja och testamente.

1. §. Wil någor, man eller quinna, göra testamente; hafwe väld gjöra thet muntliga eller skrifteliga, med eller utan wilor, och witne twanne gode män, at thet testamente då war giordt med sunt och fullt förstånd, och af fri wilja; stände och honom fritt, at låta witnen weta thes innehåll, eller ej. Åro ej witnen at tilgå, och finnes testamentet med egen hand vara skrifvit och understrifvit; äge dock thet laga krafft.

Hör att infredaka rättigheten att göra fidelkommisstiftelser, har denna § blifvit ändrad till följande inhdelse:

Wil någor, man eller quinna, — — — — — thes innehåll, eller ej. Åro ej witnen at tilgå, och utred warde att testator intill sin död warit nuur ständ satt witnen anställa, äge dock thet testamentet laga krafft, så framt det finnes med egen hand skrifvit och understrifvit. Bortgiswer någor fast egendom, äge ej makt om willforen för des förvaltning straka förordnandet längre, än till förste emottagarens och des mafas lifstid, eller om ägande rätten widare, än till utnämnde af testaments- och gästpotagarens nästa esterträdare, uti hvilken sannämndes hand fastigheten kläder sig eigenlap af arfvejord, hvormed i allt efter allmän lag forhålls. Ej eller må i andra offhandlingar och kontrakter om fast egendom sådana willor insyta, hvareigenom förvaltnings- och äganderätten för en framtid widare instränks,

än nu sagdt är; men angående städja och arrende gälle hvad derom särskilt stodgadt är.

K. Förordn. d. 27 April 1810.

2. §. "Mö, som til godt och meget förstånd kommen är, hafwe väld gjöra testamente, ändoch hon under förmyns-dares wärjo är."

Detta lagens rum har numera följande innehåll:

Man eller quinna, som ej sylt tjugett år, må ej göra testamente, der ej han eller hon är eller fört varit gift. Den, som sylt sexton år, må dock genom testamente bortgiswa sådan egendom, den han eller hon genom eget arbete sig förvärvat.

K. Förordn. d. 30 Mai 1835.

3. §. Nu hafver man sitt testamente ändradt, eller återfalladt; gälle då thet hans yttersta wilja war, änå at han i thet förra sig förbundit, thet ej at ändra, eller återfalla.

I ett särskilt mål har blifvit förklarat, att, då två makar upprättat ett s. k. inbördes testamente, hvarigenom den, som esterlefwer den andra, shall åsven till sin död sitta i osköd besittning af hvarderas giftermål i gemensamma egendomen, hvilken derefter skulle tillhalla någon vis utnämnd person, esterlefwande makan kan, enar den lagligen bewakat förordnandet och begagnat sig af de förundre förmåner, ej mera återkalla eller ändra samma förordnande.

K. Dom. d. 23 Aug. 1798.

I ett annat mål, der twenue makar upprättat inbördes testamente, men den ene makan sedermora under den andras lifstid särskilt förordnat om sin egendom, förklaras den förra icke hafva varit af inbördes testamentet hindrad att begagna den genom denna §, i allmänhet medgjne rätt att testamente ändra eller återkalla, och icke ej, till tryggande af ett sednare förordnande, haft laglig förbindelse att om des upprättande lemma den andra makan bevislig underlättelse.

K. Dom. d. 16 Junii 1829.

17. Cap.

Swad, och hurnu mycket, man må i testamente gifswa.

1. §. Ingen hafwe macht arfvejord å landet genom testamente bortgiswa, eller annorsledes therom förordna än lag förmårt. Ej eller må någor bortgiswa från arfvejord then förbättring, som ther å giord är.

2. §. Hafver man vid arfvejord tagit lölören, eller fast egendom i staden, för arfvejord å landet; eller hafver man

borthytt, såldt, eller förpantadt sin arfwejord, eller är then genou hvariehanda hans förvällande lagliga kommen i annars mans hand; då skal efter hans död jämngod aßlingejord, eller, ther ej fast gods finnes, penningar, eller andre lösören, eller och fast egendom i staden, sättas i stället; och ther behålle arfwejords egenstap i hans hand, som ther då ärfwer; men sedan gänge the penningar, lösören, och fast egendom i staden, i arf, som om lösören och fast egendom i staden sagdt är.

3. §. Gifwer någor bort sin bördkipta jord genom testamente; hafwe arfwingarne macht, at lösa then åter, innan laga stånd åkommer, efter ther wärde, som then är köpt före. Gålden och åter all ther å gjord nödig förbättring.

4. §. All aßlinge jord, och ärfta eller förwärfa lösören, må man efter landsrätt bortgifa, eller testamentera, til hvem man wil, skyld eller oskyld, barn eller andra arfwingar. Doch ther omyndige barn äro, som icke äga något til födo och upfostran, då skal them först, efter stånd och wärde, så mycket lemnas, som Domaren skäligt prövar, til thes the selseve sig nära kunna.

Aßlinge jord, som genom testamente tillägges arfwinge, anses äsven såsom aßlinge i hans hand. R. Försl. d. 4 Febr. 1801.

Ärfta, men till statte köpt krouerushåll anses såsom förvärft af honom, som gjorde statteköpet. R. Förordn. d. 19 Aug. 1802.

5. §. Efter stadsrätt må ei någor, af ärft eller förwärft, rörsligt eller orörsligt gods, gifwa i testamente mer, än hvor siette penning, ther barn eller bröstarwingar leswa efter. "Hafwer han ej barn, utan andra inländska arfwingar; äge då macht, at gifwa hälften af alt ther han äger. Äro ej barn, eller inländske arfwingar, utan utländske allena; då må han gifwa altsammans til inländsk man." Wilja barn och inländske arfwingar til sig lösa hus, temt, gård, eller jord; stände ther them fritt, inom natt och åhr. Samma rätt äga utländske arfwingar, om the i landet inflytt, och ther bygga och bo. Wilja the göra testamente, som til prestaståndet höra, om then egendon, ther i the giftorät hafwa efter stadsrätt, som i 10 Cap. 4 §. Giftermåls Balken sägs; ware då lag samma, som här stadgadt är, chwad the bo å landet, eller i

staden: med arfwejord theras å landet, och then, som förr ächtenstapet ther aßlad är, gänge i thy fall efter landsrätt.

Denna § är sätta förtalad och andrad:

Efter stadsrätt shall worda lag samma, som i näst föregående § af detta kap. sagdt är, så att man all aßlingejord och ärfta eller förwärfa lösören må bortgjiva till hvem man will, skyld eller oskyld, undantagande då den aßlidne har liss- och bröstarwingar, då det vid allmänna lagen hör förblivwa; och är härmid ingen ändring gjord i hvad om arftägt och gisterätt i allmänhet stadgadt är.

R. Förordn. och Försl. d. 19 Aug. 1762.

Ridderstapet och adeln lemnas fri disposition efter landsrätt öfwer deras aßlinge hus eller jord i städerna.

Rid. och Ad. Priv. d. 16 Oct. 1723. §. 12.

6. §. Testamente må ei tagas af bo offisto, utan af thens del, som gifvit hafwer.

7. §. Gifwer någor mer, än lag säger; warde då testamente rättadt efter lagen, och gälle i alt öfrigkeit. Ej må och någor föra i testamente in, at hvor som det klandrar, skal vid thes arferätt skild warda.

18. Cap.

Hwar then bör i acht taga, som testamente til godsonita, eller therå tala wil; och om arfwinge, som ther undandöljer.

1. §. Hwar som något testamente fritt hafwer, ware skyldig inom sex månader, sedan han gifwarens död och testamentet weta sic, ther in för Domaren at upvisa; och gifwe in tillika en richtig affrist, som arfwingarna tillsättas skal. Hafwer han ther ej i handom; låte då Mäten weta, at testamente til honom gjordt är. Hösummar han thetta, utan laga förfall; ware testamentet ogilt. Ur han utrikes; niute samma tid och rätt, som förr sagdt är om inländsk arfwinge, then utrikes wistas.

Denna § har nämliga följande ändrade lydelse:

Hwar som något testamente fritt hafwer, ware skyldig i staden inom sex månader och å landet sic å ther ting, som infaller näst efter sex månader, sedan han gifwarens död etc. etc.

R. Kung. d. 12 Mars 1830.

2. §. Nu kan så hända, at närmaste arfwinge hafwer testamentet i sin giömo, och döljer thet undan; gifwe då ut alt thet gods, som han således fölt under sig draga, och sladan åter; böte och tridiung af testamentets wärde.

3. §. Vil man flandra tesamente; göre thet inom natt och åhr, sedan han therom kunschap fick, som i 1. §. sagt är, och then, som testamentet fått hafwer, behålle ej thes mindre thet honom therigenom gifvit är, ther han borgen therfore ställer. Eliest stände thet i qvarstad, eller i goda mäns händer och wård, til laga utslag.

4. §. Ej må någor annar, än närmaste arfwinge, flandra tesamente; och hwad af honom wärder samtyckt eller försummat, therk måge sedan fiermare arfwingar ej tala.

19. Cap.

Om then, som under förmynndare stå bör.

1. §. Then som ej hafwer fyldt tingu ett åhr, äge icke macht, at sself förestå sitt arf. Kan han sig något förvärsa, theröfwer må han sself råda, sedan han femton åhr gammal är.

2. §. Må, af hwad ålder hon vara må, stände under förmynnderskap.

Kungen äger makt att gifwa dispens från stadgandet i denne §, då mö föler blixta myndig förklarad.

Riks. Ständ. Best. d. 2 Mai 1810. §. 31.

3. §. Enka råde sig och gods sitt sief.

4. §. Then för wanwett, slöseri, eller andra orsaker, ej kan wårda gods silt; warde under förmynndare ståld.

20. Cap.

Om förmynndare, och huru the förordnas skola.

1. §. Fader ware sina barns rätte förmynndare; går han i annat gifte, take nästa mödernes fränders råd i the mål, som barnens wälfard angå.

2. §. Dör fader; hafwe då moder rätt at förestå sina barn och theras gods, med nästa fädernes fränders, eller för-

myndares råd. Går hon i annat gifte; träde från förmynnderskapet; låte doch sig om barnen wårda, och hafwe macht, at behålla them i sitt hus och bröd, om hon så wil, och ej laga hinder theremot är.

3. §. Åro både fader och moder döde; ware då then barnens förmynndare, som the med twäggå manna witne, eller strifstliga thertil nämndt hafwa, och take han Domarens besvis therå.

4. §. Nu hafwa the ej någon nämndt; ware då then förmynndare, som skyldast och thertil fallen är; och gifwe han Domaren tillkänna wid nästa rättegångsdag, at han thet förmynnderskap tilträdt.

5. §. Vil ej then, som bör, förmynndare vara; wise då hos Domaren laga förfall. Gitter han thet ej; då äger Rätten honom thet wid wie påslägga, och sware, then sig wägrar, til allan skada.

6. §. Hafwer omvänt ej skyldemän, eller kunna the ej vara förmynndare; nämne då Rätten en annan god man, eller flera, ther så nödigt pröfwas.

7. §. Nu kan så hända, at rätter förmynndare ej kan strax nämnas, eller lagliga träda til thet förmynnderskap; förordne då Domaren någon god man, som imedertid barnagodsset wårda må.

8. §. Ej må then vara förmynndare, som litet wetande, gäldbunden, slösare, eller barnens wederdeloman är, eller then, som ej fyldt tingu fem åhr, eller är så gammal och wanför, eller så fattig, at han förmynnderskapet ej förestå kan: icke eller utländst man, eller then af annan läro är, eller then, som hafwer Kronones, eller andra sådana medel under händer.

21. Cap.

Om laga ursäkt ifrån förmynnderskap.

1. §. These äro laga sifial, med hvilka man sig ifrån förmynnderskap ursäkta må: om någor utrikes stadd är, eller så fierran i landet boende, eller så trägit embete hafwer, eller så sjuks är, at han ej barnen, eller theras gods rätteliga wår-

da fan: om man är fertygo åhr gammal: om man siefv många barn äger, eller om flere kullar äro; them han förefe bör: om man redan twänne förmynderskap hafwer, eller ett sådant, som annat ej tola kan.

22. Cap.

Hvad förmyndares plikt och skyldighet är.

1. §. Nu är förmyndare lagliga nämnd; underrätte sig tå noga, om then omyndigas arf i löst och fast. År thet ej uppteknadt; låte thet genast ske, som förr sagdt är, och värde han barnagodset som sitt egit, eller gälde skadan.

2. §. Förmyndare skal låta then omyndiga upptuktas i rätta evangeliska läran, gudsfruchtan, dygd och öra, och til sådana öfningar och handteringar hålla, som thes stånd, wilfor och ämne kräfva.

3. §. Ej må förmyndare bortsäha omyndiga barns jord och fasta gods, utan i nød och trängmålt; ej eller them skista, utan til barnens nytto, och tage närmasta fränders råd, och Domaren s samtycke, til thet köp eller skifte, som i Jordar Balken sägs.

4. §. The lössören, som omyndig ej siefv behöfver, böra til hans nytto förtytras, och hans redbara penningar skal förmyndaren så förränta och förflosta, som häst och saktan pröfwas. Men ej må förmyndare siefv handla til sig något af den omyndigas gods, löst eller fast.

23. Cap.

Huru förmyndare skal göra redo ochräkning, och förmynderskap asträda.

1. §. Förmyndaren skal författa richtigräkning öfwer thet, han under händer hafwer, så at han vid hvarft åhrs slut, för nästa fränder må funna redo göra, om så fördras.

Begjära thet ej; ware änta skyldig, at tilställa them hvarft tridie åhr en slutet räkning, med the bewis, som ther till höra, at the then öfwerse mäge. Åro ej fränder til, eller wilja thet sig thet ej åtaga; förordne Domaren någon i theras ställe. Finnes emot then räkning något at påminna; då bör Domaren tilse, at then omyndiga rätt sker. År omyndig til the åhr kommen, at han siefv kan finna, thet förmyndaren ej väl thes egendom förestår; stände och honom fritt, thet hos Domaren at angisva, och sin rätt utföra, änta at han öfwer sitt arf ej råda får, förr än han til laga ålder kommit, som förr är sagdt.

2. §. Tressas förmyndare, eller wil ej räkenskap göra; då skal Rätten honom wiß dag wid wite förelägga.

3. §. Wil man asträda förmynderskapet; göre då redo och räkning, som sagdt är, och gifwe ut alt, hvad han om händer hafwer, til then, som Domaren i hans ställe förordnade, och tage therd bewis, at han sitt förmynderskap väl förestått, och ware sedan för ansvar fri.

4. §. Åro hafwer man syoldt tingi ett åhr; eller mö blifvit gift; eller wangettig fält sitt förstånd igen; eller then hemkommit, som utrikes varit; gifwe då förmyndaren godset genast til them ut, och göre för thes förvaltning redo. Tala thet ej lagliga å then räkning, inom natt och åhr, sedan the then fält; ware förmyndaren för alt ansvar och ytterligare räkenskap fri.

5. §. Åro flere förmyndare än en, och wilja the dela förvaltningen sig emellan; tage ther till Domarens bifall, och göre sedan hvor för sig redo och räkenskap. Hafwa the barnagodset under sammad hand; sware the då lika för förvaltningen, och upfylle allan skada, ther then omyndige något therigenom lidit: doch ware then ene ej skyldig, at ungälla then andras brott och förseelse, som han ej förekomma funnat, eller at betala then del i skadan, som hos then andra kan brista. Then förmynderskap väl och troliga förestått; niute then lön och wedergällning, som Rätten pröfwar stälig, utan han sig annorledes åtnöja läter.

6. §. Beswärar någor sin förmynndare med onödig rättegång, sedan han myndig är, eller viser honom fidvördnad, eller gör honom orätt, med ord eller gierning; ligge thet i tweböte, och gälde stadan åter.

Jorda Balk.

1. Cap.

Om laga fäng å jord, hus och grund, å landet, och i staden.

1. §. These äro laga fäng, therigenom man jord, hus och grund, å landet och i staden, förvarswa må: ett är arf, om lagliga ärft är; annat är skifte, om lagliga skift är; tridie är köp, om lagliga köpt är; fierde är gäfwa, om lagliga gifvit är; fente är pant, om then lagliga pantsatt och förstånden är: alt efter som i thenna lagbok frisvit står. Lagligrit stände, olagligrit återgånge.

2. §. Köp, skifte, och gäfwa skola skrifteliga ske med tväggå manna witne, och the wilkor theri sättas, hvor å samma köp, skifte, eller gäfwa sig grundar, och sedan lagförlas å then ort, ther hwarthera är belägit, som framdeles skiljs.

Detta lagens rum har fått följande tillägg:

Ej må säljare, i köp- eller skiftesashandling om jord och fastighet, hädanefter förbehålla sig eller andre att, emot någon i samma ahandling beständig penningsumma eller andre willkor, så framdeles winna egendomen åter. Sker det, ware utan verkan, och lagfart å sådant köp eller skifte icke tillaten.

R. Förordn. d. 1 Mai 1810.

2. Cap.

Om arfwejord.

1. §. Thet är arfwejord, som efter föräldrar, barn, son, eller andra fränder ärfves; så ock then aplingejord, som

sättes i stället för arfwejord, then man sig på hvarjehanda sätt afhändt hafwer.

Med arfwejord förstas endast den jord, som omedelbart under denna egenkap fallit i ägarens hand, eller af honom blifvit emot bortbytt arfwejord satt i den förras ställe.

R. Förordn. d. 13 Juni 1800, mom. 2.

Temper R. Förordn. d. 4 Febr. 1801 (wid 5 kap. 3 §. denna Balk).

3. Cap.

Om skifte, och huru jord å landet, eller hus, tomt och jord i staden, skiftas må.

1. §. Nu wil man arfwejord sin emot annan jord å landet skifta; hafwe ther våld til, och then man med skifte fritt, ware arfwejord i stället. Thet skifte må ej af bördeman fländras. Skiftar man hus, tomt eller gård i staden, emot hus, tomt eller gård i samma stad, eller annor; hafwe ej eller bördeman rätt at ther å fländra, utan behålle ther emot bördemännens å begge sidor hwarthera sin rätt til thet tilskifta. Ej må man arfwejord å landet emot hus och jord i staden skifta.

2. §. Nu skiftar man bort arfwejord sin å landet, och får ther före igen både jord och penningar. Ur jord mer än penningar; så gänge thermed, som om skifte sagdt är: Ur then mindre, och penningar mer, eller både jämnt; så dömes jord i börd, som wore then til salu gången. Om skifte i staden ware lag samma.

4. Cap.

Om köp, och huru jord å landet, hus, gård och tomt i staden, säljas må.

1. §. Säljer man jord sin å landet; så skal köparen in för Natten, i thet härad jorden ligger, visa köpebref sitt, och jorden offentliga upbinda låta, på try almnanna Häradsting. Giöres ej å then jord flander, "inom natt och åhr," efter tridie upbudet; eller wid thet Ting, så tridie upbudet